

- в XXI веке. – 2016. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusus.ru/?act=read&id=491>.
9. Сообщество программистов [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://dou.ua/>.
10. Мешко Н.П. Развитие IT-аутсорсингу в Украине / Н.П. Мешко, М.О. Єфремова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. – 2015. – Вип. 5. – С. 79-85.

УДК 330.3:004(100)

Ковтонюк К.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

У статті визначено, що рушійною силою економічного зростання є інформаційно-комунікаційні технології, що зумовлюють розвиток нового економічного устрою – цифрової економіки. Наведено порівняльний аналіз оцінки ІКТ-індексів, що дало змогу визначити країни-лідери та оцінити рівень їх економічного розвитку. Окреслено перспективи подальшої цифровізації світової економіки та перерозподілу цифрових дивідендів (результатів від цифрових трансформацій).

Ключові слова: цифрова економіка, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), економічний устрій, технологічний уклад, економічне зростання.

Ковтонюк Е.В. ЦИФРОВИЗАЦИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА

В статье определено, что движущей силой экономического роста выступают информационно-коммуникационные технологии, обуславливающие развитие нового экономического строя – цифровой экономики. Приведен сравнительный анализ оценки ИКТ-индексов, что позволило определить страны-лидеры и оценить уровень их экономического развития. Определены перспективы дальнейшей цифровизации мировой экономики и перераспределения цифровых дивидендов (результатов цифровых трансформаций).

Ключевые слова: цифровая экономика, информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), технологический уклад, экономический рост.

Kovtoniuk K.V. DIGITIZATION WORLD ECONOMY AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH

Article deals the information and communication technologies (ICT) are the driving force behind economic growth, that predetermine development of a new economic system – digital economy. The comparative analysis of methods of ICT-indexes is given, which made it possible to identify country leaders and assess economic development levels of countries. Accelerated digitalization of the world economy and redistribution of digital dividends (results from digital transformations) are defined.

Keywords: digital economy, information and communication technologies (ICT), technological structure, economic growth.

Постановка проблеми. Вислів британського бізнесмена Натана Ротшильда про те, що той, хто володіє інформацією, той володіє світом, набуває сьогодні нової актуальності. А інформаційно-телекомунікаційні технології (ІКТ) стають одним із найбільш важливих факторів економічного зростання та розвитку, створюючи передумови формування глобальної епохи цифрової економіки.

Ефективність нового економічного устрою багато в чому залежить від об'єднання дій господарюючих суб'єктів. На ступінь узгодженості їхньої діяльності істотно впливають, з одного боку, технічні можливості (інституційна інфраструктура) запровадження цифрових перетворень, а з іншого – система контролю за цифровою безпекою та захистом особистої інформації. Відбувається віртуалізація економіки, змінюючи форми організації міжнародних економічних відносин, інститутів та організацій у глобальному економічному просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження нових моделей економік, серед яких і цифрова економіка, здійснили в основному зарубіжні вчені, такі як Е. Бринолфссон [1], Дж. Вестерман, Д. Боннет, Мк.А. Афее [2], Н. Негрепонт [3], Т. Нібель [4], Д. Тапскотт [5] та інші. Проте проблема формування нової економічної системи, заснованої на інформаційно-телекомунікаційних технологіях, також активно дискутується

вітчизняними науковцями: С. Веретюком, В. Пілінським, І. Панченком [6], А. Гриценком, Є. Песоцькою [7], С. Коляденком [8], І. Малик [9] та іншими.

Як зарубіжна, так і вітчизняна наукова спільнота намагається визначити загальні теоретичні аспекти нового економічного устрою та дати визначення основним його категоріям, що визначатимуть особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій як фактора економічного зростання. Проте висока інтенсивність трансформаційних змін, пов'язаних із пошуком умов для посткризового розвитку національних економік як структурних елементів міжнародної економічної системи, залишається невивченою.

Через свій стимулюючий потенціал для національної економіки цифрові перетворення все частіше займають чільне місце у прогнозах розвитку міжнародної економіки загалом та національних економік зокрема. Так, Конференція ООН із торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) у щорічному Звіті про іноземні інвестиції в 2017 р. «Іноземні інвестиції та цифрова економіка» зазначає про привабливість ІКТ у сфері іноземного інвестування не лише розвинутих країн, але і країн із перехідною економікою та частини групи країн, що розвиваються (країн Латинської Америки та Карибського басейну) [10]. Крім того, на зустрічі міністрів країн Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) в м. Кан-

кун (Мексика), що відбулася в 2016 році, визначено стратегію на цифровізацію своїх економік з метою подальшого прискорення розвитку інновацій, економічного зростання економіки і соціального добробуту [11]. Проте, незважаючи на економічну доцільність подібних перетворень, залишається недостатньо оціненим вплив ІКТ на економічне зростання та системну координацію цього процесу як на національному, так і на міжнародному рівні.

Постановка завдання. Активізація процесу цифровізації національної економіки як складової частини міжнародної економічної системи з метою підвищення економічного зростання є важливою проблемою. Дослідження цього процесу зумовлює визначення країн-лідерів з метою оцінки впливу ІКТ на економічне зростання та можливості імплементації досвіду для країн-аутсайдерів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова економіка як новий економічний устрій тісно пов'язана з інтенсивним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), початком процесу інформатизації другого покоління, що є основою VI технологічного укладу, який сприяє прискоренню темпів економічного зростання та формуванню принципово нової системи управління.

Слід зазначити, що за умови збереження нинішніх темпів техніко-економічного розвитку сучасний (шостий) технологічний уклад почне формуватися в 2010-2020 роках, а у фазу зрілості вступить у 2040-ві роки. При цьому, за деякими прогнозами, в 2020-2025 роках відбудеться нова науково-технічна та технологічна революція, основою якої стануть розробки, які синтезують досягнення в таких базових напрямках, як біо- та нанотехнології, генна інженерія, мембранні та квантові технології, фотоніка, мікроелектроніка, термоядерна енергетика тощо. Сьогодні для подібних прогнозів є підстави. Наприклад, частка продуктивних сил п'ятого технологічного укладу в США становить 60%, четвертого – 20%. І близько 5% вже припадають на шостий технологічний уклад [12].

Фактично всі сфери людської життєдіяльності (економічна, соціальна, політична, культурна, соціальна та інші) тією чи іншою мірою змінилися завдяки відкриттю і розвитку ІКТ. Усе більше секторів національної економіки (фінанси, торгівля, а також машинобудування, сільське господарство, будівництво, транспорт, зв'язок, медицина, освіта та інші) долучаються до цифрової економіки [13, с. 12]. Сьогодні з метою відстеження ступеню впливу ІКТ на економіку країни загалом та окремі її сектори розроблено за досить короткий часовий проміжок значну кількість індексів, кожен з яких ґрунтується на обраних дослідницькою організацією

пріоритетах. Проте основними ІКТ-індексами за широтою охоплення та загальністю застосування є:

- глобальний індекс конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI) та індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index, NRI), що розробляються Всесвітнім економічним форумом;
- індекс цифрової можливості (Digital Opportunity Index, DOI), індекс розвитку ІКТ (ICT Development Index, ICT DI) та індекс цифрового доступу (Digital Access Index, DAI), що розробляються міжнародним союзом електрозв'язку (в тому числі в межах Всесвітнього саміту інформаційного суспільства);
- інші.

У межах глобального індексу конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI), що розраховується з 2004 р. Всесвітнім економічним форумом, інноваційному складнику присвячений субіндекс С «інновації та фактори вдосконалення», що включає 2 з 12 показників: конкурентоспроможність компаній, відповідність бізнесу сучасним вимогам компанії та інноваційний потенціал. Так, за останнім показником група країн-лідерів не змінювалася протягом останніх п'яти років (табл. 1), що характеризує їх високу здатність до інновацій, високий ступінь розвитку науково-дослідних інститутів, значні витрати на проведення досліджень та інновацій, співпрацю університетів та промисловості у проведенні досліджень та розробок, наявність державних закупівель високотехнологічної продукції та персоналу відповідної кваліфікації (вчених та інженерів).

Лідруючі позиції не лише за показником «інновацій», але й самого індексу глобальної конкурентоспроможності протягом останніх п'яти років посідають Швейцарія, Фінляндія, Ізраїль, США, Німеччина, Нідерланди, Швеція, Японія, Сінгапур і Данія. Таким чином, ІКТ є одним із факторів економічного розвитку цих країн.

Індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index, NRI) також розробляється Всесвітнім економічним форумом, проте не самостійно, а разом із міжнародною школою бізнесу INSEAD та Вищою школою управління імені Семюела Кертіса Джонсона при Корнельському університеті (з 2013 р.) у межах спеціальної щорічної серії доповідей про розвиток інформаційного суспільства в країнах світу (The Global Information Technology Report). Цей показник дає змогу оцінити рівень розвитку інформаційного суспільства в національній економічній системі, оскільки доводиться взаємозв'язок між рівнем ІКТ та економічним добробутом, тому що ІКТ відіграють сьогодні провідну роль у розвитку інновацій, підвищенні продуктивності і конкурентоспроможності, диверсифікують економіку та стимулю-

Таблиця 1

Інноваційний фактор в рейтингу глобальної конкурентоспроможності у 2013-2017 рр. [14]

№	2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал
1	Фінляндія	5,79	Фінляндія	5,78	Швейцарія	5,76	Швейцарія	5,80	Швейцарія	5,82
2	Швейцарія	5,70	Швейцарія	5,70	Фінляндія	5,73	Ізраїль	5,73	США	5,82
3	Ізраїль	5,58	Ізраїль	5,56	Ізраїль	5,65	Фінляндія	5,68	Ізраїль	5,80
4	Німеччина	5,50	Японія	5,54	США	5,58	США	5,64	Фінляндія	5,69
5	Японія	5,49	США	5,49	Японія	5,54	Німеччина	5,58	Німеччина	5,65
6	Швеція	5,43	Німеччина	5,47	Німеччина	5,51	Швеція	5,49	Нідерланди	5,55
7	США	5,37	Швеція	5,37	Швеція	5,46	Нідерланди	5,44	Швеція	5,50
8	Тайвань, Китай	5,25	Нідерланди	5,25	Нідерланди	5,37	Японія	5,43	Японія	5,37
9	Сінгапур	5,19	Сінгапур	5,18	Сінгапур	5,24	Сінгапур	5,33	Сінгапур	5,28
10	Нідерланди	5,16	Тайвань, Китай	5,10	Данія	5,11	Данія	5,13	Данія	5,13

ють ділову активність, що сприяє підвищенню рівня життя людей.

Розрахунок NRI є середньоарифметичним із чотирьох субіндексів (навколишнє середовище, готовність, використання, вплив), які визначаються як середньоарифметичне з сукупності індивідуальних показників (політичне і правове середовище, бізнес та інновації, інфраструктура та цифровий компонент, доступність, навички, індивідуальне використання, використання в бізнесі, використання в уряді, економічні наслідки, соціальні наслідки). Місце країн за індексом та їх показник за останні п'ять років наведені в табл. 2.

Згідно з даними, наведеними в табл. 2, можна дійти висновку про існування беззаперечних лідерів у сфері ІКТ за індексом мережевої готовності (Сінгапур, Фінляндія, Швеція), що позитивно впливає на їх рівень економічного добробуту. Проте перша десятка країн практично не змінюється, що свідчить про еволюційний розвиток ІКТ у цих країнах протягом п'ятирічного періоду. Слід зазначити, що країни-лідери за індексом мережевої готовності прагнуть виконувати поставлену мету цього розрахунку, тобто використовують цей показник для аналізу проблемних моментів у своїй політиці для здійснення прогресу в галузі запровадження нових технологій.

Таким чином, за двома індексами, що розраховуються Всесвітнім економічним форумом, визначаються практично однакові країни-лідери в ІКТ. Здійснюємо оцінку ступеню розвитку ІКТ в країнах світу за іншими міжнародними рейтингами.

Індекс цифрової можливості (Digital Opportunity Index, DOI) вимірює можливості ІКТ шляхом аналізу інфраструктури, доступності та покриття, якості. Він оцінюється на основі 3 субіндексів, таких як можливості, інфраструктура та використання. Проте цей показник вимірювався лише з 2004-2006 рр.

Згідно з індексом цифрової можливості протягом досліджуваного періоду лідерами були Республіка Корея (0,80); Японія (0,77); Данія (0,76); Ісландія (0,74); Сінгапур (0,72); Нідерланди (0,71); Тайвань (0,71) та Гонконг (0,70), що належать до Китаю; Швеція (0,70), Велика Британія (0,69).

У межах міжнародного союзу електрозв'язку розробляється ще один індекс – індекс цифрового доступу (Digital Access Index, DAI), який може бути використаний для оцінки доступу та використання

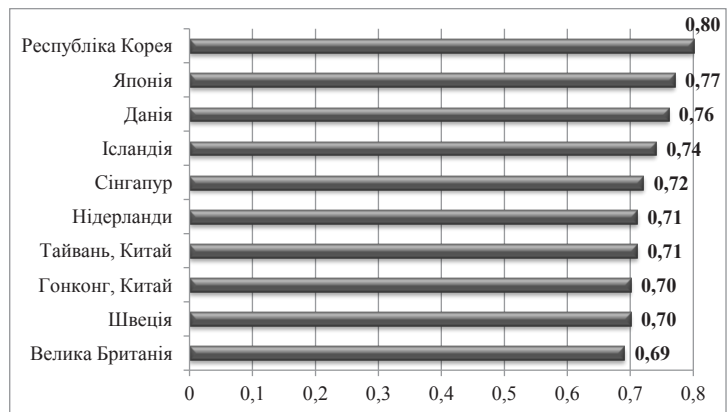

Рис. 1. Індекс цифрової можливості [15]

Індекс мережевої готовності в 2012-2016 рр. [14]

Таблиця 2

№	2012		2013		2014		2015		2016	
	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал
1	Швеція	5,94	Фінляндія	5,98	Фінляндія	6,4	Сінгапур	6,0	Сінгапур	6,0
2	Сінгапур	5,86	Сінгапур	5,96	Сінгапур	5,97	Фінляндія	6,0	Фінляндія	6,0
3	Фінляндія	5,81	Швеція	5,91	Швеція	5,93	Швеція	5,8	Швеція	5,8
4	Данія	5,7	Нідерланди	5,81	Нідерланди	5,79	Нідерланди	5,8	Норвегія	5,8
5	Швейцарія	5,61	Норвегія	5,66	Норвегія	5,70	Норвегія	5,8	США	5,8
6	Нідерланди	5,60	Швейцарія	5,66	Швейцарія	5,62	Швейцарія	5,7	Нідерланди	5,8
7	Норвегія	5,99	Велика Британія	5,64	США	5,61	США	5,6	Швейцарія	5,8
8	США	5,56	Данія	5,58	Гонконг	5,60	Велика Британія	5,6	Велика Британія	5,7
9	Канада	5,51	США	5,57	Велика Британія	5,54	Люксембург	5,6	Люксембург	5,7
10	Велика Британія	5,50	Тайвань, Китай	5,47	Респ. Корея	5,54	Японія	5,6	Японія	5,6

Таблиця 3

Індекс розвитку ІКТ [17]

№	2013		2014		2015		2016		2017	
	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал	країна	бал
1	Данія	8,86	Респ. Корея	8,64	Респ. Корея	8,93	Респ. Корея	8,80	Ісландія	8,98
2	Респ. Корея	8,85	Швеція	8,43	Данія	8,88	Ісландія	8,78	Респ. Корея	8,85
3	Швеція	8,67	Ісландія	8,19	Ісландія	8,86	Данія	8,68	Швейцарія	8,74
4	Ісландія	8,64	Данія	8,18	Велика Британія	8,75	Швейцарія	8,66	Данія	8,71
5	Велика Британія	8,50	Норвегія	8,16	Швеція	8,67	Велика Британія	8,53	Велика Британія	8,65
6	Норвегія	8,39	Фінляндія	7,96	Люксембург	8,59	Гонконг, Китай	8,47	Гонконг, Китай	8,61
7	Нідерланди	8,38	Нідерланди	7,78	Швейцарія	8,56	Норвегія	8,45	Нідерланди	8,49
8	Фінляндія	8,31	Люксембург	7,82	Нідерланди	8,53	Швеція	8,41	Норвегія	8,47
9	Гонконг	8,28	Японія	7,73	Гонконг	8,52	Люксембург	8,40	Люксембург	8,47
10	Люксембург	8,26	Велика Британія	7,62	Норвегія	8,49	Нідерланди	8,40	Японія	8,43

Таблиця 4

Показники ВВП та ВВП на душу населення у 2012-2016 рр. [18]

Показник	ВВП				ВВП на душу населення			
	2012		2016		2012		2016	
	млрд. дол.	темп росту, %	млрд. дол.	темп росту, %	тис. дол.	темп росту, %	тис. дол.	темп росту, %
США	16155,3	2,22	18569,1	1,62	51,45	1,46	57,47	0,91
Японія	6203,2	1,50	4939,4	1,00	48,60	1,66	38,89	1,12
Велика Британія	2646,0	1,31	2618,9	1,81	41,54	0,61	39,90	1,02
Респ. Корея	1222,8	2,29	1411,2	2,83	24,36	1,76	27,54	2,36
Нідерланди	828,9	-1,06	770,8	2,14	49,47	-1,42	45,29	1,67
Швейцарія	665,1	1,05	659,8	1,29	83,16	-0,02	78,81	0,20
Швеція	543,9	-0,29	511,0	3,18	57,13	-1,02	51,60	2,09
Норвегія	509,7	2,75	370,6	1,08	101,56	1,41	70,81	0,22
Данія	327,1	0,23	306,1	1,29	58,51	-0,15	53,42	0,45
Сінгапур	289,2	3,87	297,0	2,00	54,43	1,35	52,96	0,68
Гонконг, Китай	262,6	1,70	320,9	2,05	36,71	0,52	43,68	1,48
Ізраїль	257,6	2,38	318,7	4,04	32,57	0,51	37,29	2,01
Фінляндія	256,7	-1,43	236,8	1,39	47,42	-1,89	43,09	1,10
Люксембург	56,7	-0,35	59,9	4,18	106,75	-2,72	102,83	1,79
Ісландія	14,2	1,22	20,0	7,20	44,33	0,68	59,98	6,10

ІКТ громадянами країни. Він побудований на основі чотирьох складників, таких як інфраструктура, доступність, знання та якість, фактичне використання ІКТ. Проте цей показник, як і його попередник, перестав розраховуватись у 2003 році. За його даними, країнами-лідерами були Швеція (0,847); Данія (0,828); Ісландія (0,820); Республіка Корея (0,817); Норвегія (0,793); Нідерланди (0,792); Гонконг, Китай (0,790); Фінляндія (0,786); Тайвань, Китай (0,786); Канада (0,779); США (0,778).

Іншим, проте діючим індексом, що розраховується з 2002 року міжнародним союзом електров'язку, спеціалізованим підрозділом ООН у сфері електров'язку, є індекс розвитку ІКТ (ICT Development Index). Він характеризує досягнення країн світу у сфері ІКТ. Індекс включає 11 показників, що базуються на оцінюванні доступу до ІКТ, використання ІКТ, а також ІКТ-навичок, тобто практичного знання цих технологій населенням окремих держав і населенням світу [16, с. 16].

Згідно з даними, наведених в табл. 3, серед традиційних країн-лідерів запровадження ІКТ, на відміну від попередніх рейтингів, є Ісландія, яка в 2017 році навіть посіла перше місце серед 176 країн.

Таким чином, незважаючи на розмаїття методик розрахунку міжнародних індексів, які характеризують ступінь розвитку ІКТ у країнах світу, визначилися країни-лідери, які не істотно змінюють свої позиції у межах групи. Такий перебіг подій підтверджує трансформаційні зрушення в національних економіках країн-лідерів, що здійснюються в тому числі на основі ІКТ. Сьогодні міжнародна економіка продовжує рухатися до digital-майбутнього різними темпами, оскільки активізація залучення національних економік до процесу становлення та розвитку цифрової економіки забезпечить не лише цифрове лідерство, але й подальше економічне зростання.

Оцінити рівень економічного росту національної економіки будь-якої країни світу можна на основі низки макроекономічних показників, серед яких чільне місце займають абсолютні та відносні показники, зокрема ВВП, в т. ч. ВВП на душу населення (табл. 4).

На основі даних, наведених у табл. 4, можна дійти висновку про те, що рівень розвитку націо-

нальних економік країн-лідерів у створенні та запровадженні ІКТ характеризується значними обсягами ВВП загалом та на душу населення зокрема. Проте щорічні темпи зростання цих показників не завжди показують динамічне зростання, що посилює зацікавленість цих країн у пошуку нових факторів економічного розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. На основі аналізу міжнародних ІКТ-індексів було визначено групу країн-локомотивів ІКТ, яка практично залишалася незмінною, що вказує на еволюційний шлях їх розвитку в межах розвитку шостого технологічного укладу і формування нового економічного устрою – цифрової економіки.

Сьогодні цифровізація світової економічної системи є взаємозумовленим процесом розвитку. З одного боку, розроблення та запровадження ІКТ стає можливим за умови наявності фінансових ресурсів для їх реалізації, а з іншого – вчасне включення до процесу формування цифрової економіки забезпечить отримання цифрових дивідендів (результатів від цифрових трансформацій), що стає актуальним в умовах уповільнення темпів економічного розвитку.

З метою посилення своїх конкурентних позицій у світовому господарстві країнам варто докласти усіх зусиль для скорочення цифрового розриву з країнами-лідерами, який постійно буде збільшуватись, що становить основу для подальших наукових досліджень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Brynjolfsson E. Understanding the Digital Economy: Data, Tools, and Research [reprint] / E. Brynjolfsson, B. Kahin. – USA: MIT Press, 2002. – 407 p.
2. Westerman G. Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation / G. Westerman, D. Bonnet, A. McAfee. – USA: Harvard Business School Publisher, 2014. – 292 p.
3. Negroponte N. Being Digital / N. Negroponte. – NY: Knopf, 1995. – 256 p.
4. Niebel T. ICT and Economic Growth: Comparing Developing, Emerging and Developed Countries [Electronic resource] / T. Niebel // IARIW 33rd General Conference, Rotterdam, the Netherlands, August 24-30, 2014. – Way to access: <http://www.iariw.org/papers/2014/NiebelPaper.pdf>.
5. Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril In The Age of Networked Intelligence. – New York; Montreal: McGraw Hill, 1995. – 432 p.

6. Веретюк С.М. Застосування методу головних компонент для порівняльного аналізу розвитку інформаційного суспільства в Україні / С.М. Веретюк, В.В. Пілінський, І.М. Панченко // Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку. – 2016. – № 1(41). – С. 35-43.
7. Гриценко А. Формування інформаційно-мережевої економіки / А. Гриценко, Є. Песоцька // Економічна теорія. – 2013. – № 1. – С. 5-19.
8. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі / С.В. Коляденко // Менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2016. – № 6. – С. 105-110.
9. Малик І.П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні / І.П. Малик // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. -2013. – Випуск 1(14). – С. 25-34.
10. World investment report 2017. Investment and the digital economy [Electronic recourse]. – United Nations Publication. – Way to assess: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2017_en.pdf.
11. OECD Digital Economy Outlook 2017 [Electronic recourse]. – Way to assess: <http://www.oecd.org/internet/oecd-digital-economy-outlook-2017-9789264276284-en.htm>.
12. Каблов Е. Шестой технологический уклад [Электронный ресурс] / Е. Каблов // Наука и жизнь. – № 4. – 2010. – Режим доступа: <https://www.nkj.ru/archive/articles/17800/>.
13. Юдина Т.Н. Осмысление цифровой экономики / Т.Н. Юдина // Электронный научный журнал «Теоретическая экономика». – 2016. – № 3. – С. 12-16. – Режим доступа: <http://www.theoreticaleconomy.info/articles/999.pdf>.
14. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму [Electronic recourse]. – World Economic Forum. – Way to assess: www.weforum.org.
15. The Digital Opportunity Index (DOI). World Information Society Report 2007. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/doi/material/WISR07-chapter3.pdf>.
16. Воронкін О.О. Інформаційно-комунікаційні технології як ключовий фактор інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний вимір / О.О. Воронкін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2016. – № 5. Том 55. – С. 12-30.
17. Офіційний сайт Міжнародного союзу електров'язку [Електронний ресурс]. – <http://www.itu.int>.
18. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org.

УДК 338.433:631.147(510)

Овчаренко А.С.

*аспірант кафедри міжнародної торгівлі
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

ДОМИНАНТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ КИТАЮ

Розкрито основні стадії розвитку органічного агропродовольчого ринку. Досліджено кон'юнктуру органічного агропродовольчого ринку Китаю та перспективи зростання китайського споживчого ринку. Визначено позитивні та негативні, ендогенні та екзогенні фактори впливу й особливості досліджуваного ринку. Розглянуто Китай як імпортера органічної агропродовольчої продукції.

Ключові слова: органічний агропродовольчий ринок, стадії розвитку ринку, міжнародна торгівля, попит та пропозиція, китайський ринок.

Овчаренко А.С. ДОМИНАНТЫ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЧЕСКОГО АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО РЫНКА КИТАЯ

Раскрыты основные стадии развития органического агропродовольственного рынка. Исследованы конъюнктура органического агропродовольственного рынка Китая и перспективы роста китайского потребительского рынка. Определены положительные и отрицательные, эндогенные и экзогенные факторы влияния и особенности исследуемого рынка. Рассмотрен Китай как импортер органической агропродовольственной продукции.

Ключевые слова: органический агропродовольственный рынок, стадии развития рынка, международная торговля, спрос и предложение, китайский рынок.

Ovcharenko A.S. THE MAIN FEATURES OF DEVELOPMENT OF CHINESE ORGANIC FOOD MARKET

The basic development stages of the organic food market are revealed. Conjuncture of the organic food market of China and perspectives of growth of the Chinese consumer market are investigated. Positive and negative, external and internal factors of influence and features of the mentioned market are determined. China as an importer of organic food products is considered.

Keywords: organic food market, development stages, international trade, supply and demand, Chinese market.

Постановка проблеми. Входження суспільства в антропоцену¹ характеризується низкою глобальних проблем, які вимагають нових методів та механізмів їх розв'язання. Насамперед це стосується реформування аграрного сектору, який відповідальний за матеріальне виробництво продуктів харчування та надмірне забруднення довкілля, шляхом його адаптації до сучасних вимог світових економік: задоволення динамічно зростаючого попиту на безпечні, екодружні товари; відновлення ресурсної бази ведення сільського господарства; мінімізація негативного антропогенного впливу сільського господар-

ства на навколишнє середовище; сприяння сталому розвитку. Діджиталізація, розвиток техніки та технологій, дослідження у сфері ведення сільського господарства, активна маркетингова діяльність компаній сформували окрему групу покупців товарів/послуг «свідомі споживачі», які створили новий ринок агропродовольчих товарів – органічний. Нині органічний метод ведення сільського господарства використовується більшістю країн світу, оскільки він має економічні, екологічні, соціальні, технічні, технологічні переваги для розвитку аграрного сектору та суспільства у цілому. Особливу увагу привертають окремі економіки світу, які мають значний вплив на розвиток міжнародної торгівлі органічними агропродовольчими товарами, зокрема китайський органічний агропродовольчий ринок становить

¹ Антропоцена – нова ера, характерною особливістю якої є домінування колективних дій людства над усіма екологічними механізмами планети. Тобто саме дії людства визначають майбутній стан екології та виживання у цілому.